

AKADÉMIAI DOKTORI ÉRTEKEZÉS
TÉZISEI

**A MAGYARORSZÁGI GUBACSATKA
KUTATÁS (ACARI: ERIOPHYOIDEA)
ELMÚLT NEGYEDSZÁZADÁNAK
EREDMÉNYEI**

RIPKA GÉZA

BUDAPEST

2017

AKADÉMIAI DOKTORI ÉRTEKEZÉS
TÉZISEI

**A MAGYARORSZÁGI GUBACSATKA-
KUTATÁS (ACARI: ERIOPHYOIDEA)
ELMÚLT NEGYED SZÁZADÁNAK
EREDMÉNYEI**

RIPKA GÉZA

BUDAPEST

2017

1. BEVEZETÉS ÉS CÉLKITŰZÉS

A városi környezet és a természet közeli élőhelyek növényállományán található atka fauna egy kevésbé feltárt terület. Az atkákkal kapcsolatos vizsgálatok nagyobb része ugyanis a termesztett növényekre korlátozódik. A növényeken élő Eriophyoidea atkák fajgazdagsága inspirált arra, hogy minél mélyebb ismereteket szerezzek ezekről a párányi állatokról. Dacára annak, hogy Ausztriában élt és dolgozott a csoport legnagyobb európai szaktekintélye Alfred Nalepa, a múlt században pedig Magyarországon Farkas Henrik végzett kiemelkedően eredményes munkát, illetve Lengyelországban Jan Boczek professzor páratlanul hosszú és sikeres évtizedeket tudhat maga mögött a gubacsatkák taxonómiájában, mégis ezt az atkacsoportot választottam fő kutatási területemül. A hazai fauna vizsgálata során megtalált sok már ismert és számos még nem leírt faj ösztönzött a minél alaposabb és kitartóbb vizsgálatokra. Az eddig általam leírt fajok száma igazolja azt, hogy egy viszonylag jól kutatott országban is, mint amilyen Magyarország, még számos ismeretlen faj vár megtalálásra és leírásra. A gubacsatkák mellett a többi növényen élőködő valamint növényeken élő ragadozó és közömbös atkák faji összetétele és gyakorisága is a vizsgálataim tárgyát képezték.

Magyarországon ilyen nagyszámú növényfajon végzett akarológiai felmérés még nem történt.

2. A VIZSGÁLATOK HELYE, ANYAGA ÉS MÓDSZEREI

A huszonöt éven keresztül 68 növénycsalád 247 faján, túlnyomó részt – 196 – fásszárú fajokon, köztük 176 díszfa- illetve díszcserjefajon, valamint 51 lágyszárú fajon végzett atkafelmérésem eredményeként 39 atkacsalád képviselőit találtam meg. Az atkákat Zeiss Stemi 2000-C sztereo binokuláris mikroszkóp segítségével fa szárba erősített rovartúvel egyenként szedtem le a növénymintákról. Az atkák legyűjtéséhez atkafuttatót, atkakefélő-gépet, valamint az atkák folyadékba történő lemosását nem alkalmaztam. Az óraüvegben végzett tejsavas tisztítást követően Keifer-féle preparáló közegekbe ('Keifer 3' - illetve F-médium) vagy Hoyer-féle preparáló folyadékba ágyazva készítettem mintegy hétezer mikroszkópi preparátumot. A preparált atkák morfológiai, morfometriai vizsgálatait Nikon Eclipse E 600 fáziskontraszt kutatómikroszkóppal végeztem. A tudományra új fajokról Nikon Y-IDT rajzoló feltét segítségével készítettem rajzokat. Néhány faj esetében a morfológiai bélyegek vizsgálatához gyors módszerrel pásztázó elektronmikroszkópos felvételeket (PEM/SEM/) is készítettem a Magyar Tudományos Akadémia Természettudományi Kutató Központjában. A preparáló mikroszkópos vizsgálat során az élő egyedeket a levélről leemeltem és közvetlenül a Zeiss EVO 40 XVP készülék mintatartó asztalát (tárgytartóját) borító kétoldalán ragasztós bevonatú korongra helyeztem. A pásztázó elektronmikroszkópos felvételek az atkák víztelenítése és vákuumgőzöléssel történő egyenletes vezetőréteggel (arany, arany-palládium, platina) való bevonása nélkül készültek.

3. A VIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

Összesen 365 atkafajt azonosítottam, amelyek 39 atkacsaládhoz tartoznak. Ebből 51 faj (14,0%) a Parasitiformes rendszorozatba, 314 faj (86,0%) pedig az Acariformes rendszorozatba tartozik.

A növényparazita atkák közül a gubacsatkák közül azonosítottam a legtöbb fajt: az Eriophyidae család 140 fajt 43 növénycsalád 132 faján, míg a Phytoptidae család 5 atkafajt 4 növénycsalád 6 faján, a Diptilomiopidae család 17 fajt 11 növénycsalád 19 faján gyűjtöttem.

Kilenc atkacsalád (valamennyi az Acariformes rendszorozatba tartozik) 45 fajt tudományra új fajként írtam le.

Ebből 30 gubacsatka fajt, valamint két új genust – *Adventacarus* és *Mucotergum* – írtam le:

Eriophyidae: *Acaphyllisa rakoczii* RIPKA, 2009; *Aceria magyarica* RIPKA, 2009; *Anthocoptes hungaricus* RIPKA, 2009; *Anthocoptes scythiacus* RIPKA, 2009; *Cecidophyes sanctiregisladislai* RIPKA, 2009; *Cecidophyes siculus* RIPKA, 2009; *Eriophyes avaricus* RIPKA, 2009; *Eriophyes hunniacus* RIPKA, 2009; *Floracarus atillai* RIPKA, 2009; *Epitrimerus pilisensis* RIPKA, 2010; *Bariella bakonyense* RIPKA et CSÓKA, 2010; *Glyptacus matrensis* RIPKA et CSÓKA, 2010; *Calepitrimerus mathiasrexi* RIPKA, 2010; *Abacarus korosicsomai* RIPKA, 2011; *Aceria colocense* RIPKA, 2013; *Aceria bajani* RIPKA, 2014; *Aculops mosoniensis* RIPKA, 2014; *Aculus castriferrei* RIPKA, 2014; *Acaralox bognari* RIPKA, 2015; *Aceria bendeguzy* RIPKA, 2015; *Acaralox*

hungarorum RIPKA, 2015; *Aceria cumanorum* RIPKA, 2016; *Aceria feketeastvani* RIPKA, 2016; *Aceria belarexi* RIPKA, 2016; *Aceria wassalberti* RIPKA, 2016.

Diptilomiopidae: *Rhyncaphytoptus arpadi* RIPKA, 2009; *Rhinophytoptus szechenyii* RIPKA, 2010; *Brevulacus carpathicus* RIPKA, 2011; *Adventacarus turulae* RIPKA, 2011; *Mucotergum nigrum* RIPKA, 2015.

A magyarországi faunából elsőként mutattam ki az Eriophyoidea családsorozat további 46 faját:

Eriophyidae család: *Acaricalus cerriqueri* PETANOVIĆ et VIDEOVIĆ; *Aceria cichorii* PETANOVIĆ, BOCZEK et SHI; *Aceria granati* (CANESTRINI et MASSALONGO); *Aceria kuko* (KISHIDA); *Aceria ligustri* (KEIFER); *Aceria malherbae* NUZZACI; *Aceria* sp. near *forsythiae* DOMES; *Aceria marshalli* (KEIFER); *Aceria petanovicae* AMRINE et DE LILLO; *Aceria salicis* (MURRAY); *Aceria* sp. near *scaber* (NALEPA); *Aculops gleditsiae* (KEIFER); *Aculops rhodensis* (KEIFER); *Aculus knowltoni* (KEIFER); *Aculus myrsinites* (ROIVAINEN); *Aculus variabilis* (ROIVAINEN); *Aculus* sp. near *masseei* (NALEPA); *Anthocoptes* sp. near *ribis* MASSEE; *Anthocoptes striatus* PONOMAREVA; *Anthocoptes transitionalis* HODGKISS; *Calepitrimerus occithujae* KEIFER; *Cecidophyes tristernalis* (NALEPA); *Cecidophyopsis hendersoni* (KEIFER); *Cecidophyopsis grossulariae* (COLLINGE); *Coptophylla lamimani* (KEIFER); *Epitrimerus* sp. near *crassus* SAPOZHNIKOVA; *Epitrimerus* cf. *longitarsus* (NALEPA); *Epitrimerus* sp. near *sierribis* KEIFER; *Eriophyes brownei* KEIFER; *Eriophyes burtsi* WILSON et OLDFIELD; *Eriophyes emarginatae* KEIFER;

Leipothrix polygalae (FARKAS) comb. nov.; *Reckella celtis* BAGDASARIAN; *Shevtchenkella brevisetosa* (HODGKISS); *Stenacis palomaris* (KEIFER); *Tegolophus califraxini* (KEIFER); *Tegonotus pseudoobtusus* PETANOVIĆ; *Tetraspinus lentus* BOCZEK.

Diptilomiopidae család: *Apodiptacus cordiformis* KEIFER; *Diptacus caesius* DOMES; *Diptacus corni* DE LILLO et FONTANA; *Rhinotergum schestovici* PETANOVIĆ; *Rhyncaphytoptus capreae* LIRO; *Rhyncaphytoptus platani* KEIFER.

Phytoptidae család: *Nalepella* sp. KEIFER; *Trisetacus juniperinus* (NALEPA).

Ezek közül 7 faj: *Aceria ligustri*, *Aceria marshalli*, *Aculus knowltoni*, *Anthocoptes transitionalis*, *Calepitrimerus occithujae*, *Eriophyes brownei*, *Eriophyes burtsi*, valamint egy további faj: *Eriophyes quercichrysolepis* WILSON et OLDFIELD, pedig az európai faunára is újnak bizonyult. Ez utóbbi fajt Horvátországból mutattam ki.

A hazai faunából elsőként közöltem az alábbi tizenkét korábban még nem jelzett genuszt: *Acaralox*, *Acaphyllisa*, *Apodiptacus*, *Bariella*, *Floracarus*, *Glyptacus*, *Nalepella*, *Leipothrix*, *Reckella*, *Rhinotergum*, *Tegolophus*, *Tetraspinus*.

Egy fajt, *Phyllocoptes polygalae* FARKAS, 1968, ismételten leírtam és *Leipothrix polygalae* (FARKAS, 1968) **comb. nov.** néven új genuszba helyeztem.

Elsőként írtam le gubacsatka fajt a következő növényekről: csörgőfa, homoki aszúszegefű, keserű pacsirtafű, közönséges párlófű, közönséges vasfű, magyar kőhúr, magyar sóvirág, *Elaeagnus umbellata*, *Phyllostachys iridescens*, *Phyllostachys viridi-glaucescens*, *Rhamnus utilis*, *Ribes* × *nidigrolaria*, *Salix integra*.

A 80 Magyarországon idegenhonos fásszárú fajon élő jövevény Eriophyoidea atkafajok száma 37-re nőtt (Ripka és mtsai 2015a).

Bár az értekezésem témájához közvetlenül nem tartozik, mégis érdemes megemlíteni azt, hogy nyolc másik családba tartozó további 15 tudományra új atkafajt külföldi akarológusokkal közösen publikáltam:

Hemisarcoptes budensis FAIN et RIPKA, 1998 (Astigmata: Hemisarcoptidae),

Erythraeus budapestensis FAIN et RIPKA, 1998 (Prostigmata: Erythraeidae),

Podothrombium exiguum FAIN et RIPKA, 1998; *Podothrombium pannonicum* FAIN et RIPKA, 1998 (mindkettő Prostigmata: Trombidiidae),

Neophyllobius euonymi BOLLAND et RIPKA, 2000 (Prostigmata: Camerobiidae),

Andretydaeolus alius KAŻMIERSKI et RIPKA, 2001 (Prostigmata: Iolinidae),

Tydeus narolicatus KAŻMIERSKI et RIPKA, 2013; *Lorryia hungarica* Laniecka et Ripka, 2013; *Lorryia bathorii* RIPKA et KAŻMIERSKI, 2013;

Lorryia sanctikingai RIPKA et LANIECKA, 2013 (valamennyi Prostigmata: Tydeidae),

Cenopalpus cumanicus UECKERMANN et RIPKA, 2015; *Cenopalpus adventicius* UECKERMANN et RIPKA, 2015; *Tenuipalpus budensis* UECKERMANN et RIPKA, 2015 (valamennyi Prostigmata: Tenuipalpidae),
Cunaxa polita KAŻMIERSKI et RIPKA, 2015; *Cunaxa subita* RIPKA et LANIECKA, 2015 (mindkettő Prostigmata: Cunaxidae).

Az általam gyűjtött és preparált atkák közül hét család 9 faját magyar és külföldi akarológus kollégáim írtak le tudományra új fajként:

Tydeus clavimaculatus KAŻMIERSKI, 2013 (Ripka és mtsai 2013a);

Tydeus martae KAŻMIERSKI, 2013 (Ripka és mtsai 2013a) (mindkettő Prostigmata: Tydeidae),

Neopronematus solani LANIECKA et KAŻMIERSKI, 2013 (Ripka és mtsai 2013a) (Prostigmata: Iolinidae),

Mediolata ronaldi LANIECKA, 2013 (Ripka és mtsai 2013a) (Prostigmata: Stigmaeidae),

Prosocheyla ripkai FAIN et BOCHKOV, 2001 (Fain és Bochkov 2001) (Prostigmata: Cheyletidae),

Neoseiulus populi (BOZAI, 1997) (Bozai 1997) (Mesostigmata: Phytoseiidae),

Tarsonemus populi MAGOWSKI, 2010 (Magowski 2010) (Prostigmata: Tarsonemidae),

Cunaxa minuta LANIECKA et KAŻMIERSKI, 2015 (Ripka és mtsai 2015c);
Cunaxoides ornatus KAŻMIERSKI et LANIECKA, 2015 (Ripka és mtsai
2015c) (mindkettő Prostigmata: Cunaxidae).

Összességében a magyarországi faunából elsőként mutattam ki 28 atkacsalád (Ascidae, Laelapidae, Parasitidae, Phytoseiidae, Anystidae, Caeculidae, Raphignathidae, Caligonellidae, Eupalopsellidae, Stigmaeidae, Camerobiidae, Trombiculidae, Erythraeidae, Bdellidae, Cunaxidae, Cheyletidae, Tydeidae, Triophtydeidae, Iolinidae, Tetranychidae, Tenuipalpidae, Eriophyidae, Diptilomiopidae, Phytoptidae, Tarsonemidae, Acaridae, Algophagidae, Glycyphagidae) 114 faját. A fenti adatok alapján az azonosított fajok 12,3%-a tudományra új fajnak, 31,2%-a pedig a hazai faunában eddig nem ismert fajnak bizonyult.

4. ÚJ TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK

A vizsgálataim során azonosított összesen 365 atkafaj közül

1. A Phytoptidae család 5 atkafaját 4 növénycsalád 6 faján.
2. Az Eriophyidae család 140 faját 43 növénycsalád 132 faján.
3. A Diptilomiopidae család 17 faját 11 növénycsalád 19 faján azonosítottam.
4. 30 tudományra új Eriophyoidea fajt, valamint két új genoszt – *Adventacarus* és *Mucotergum* – írtam le. Eriophyidae család: *Acaphyllisa rakoczii*, *Aceria magyarica*, *Anthocoptes hungaricus*, *Anthocoptes scythiacus*, *Cecidophyes sanctiregisladislai*, *Cecidophyes siculus*, *Eriophyes avaricus*, *Eriophyes hunniacus*, *Floracarus atillai*, *Epitrimerus pilisensis*, *Bariella bakonyense*, *Glyptacus matrensis*, *Calepitrimerus mathiasrexi*, *Abacarus korosicsomai*, *Aceria colocense*, *Aceria bajani*, *Aculops mosoniensis*, *Aculus castriferrei*, *Acaralox boghari*, *Aceria bendeguzi*, *Acaralox hungarorum*, *Aceria cumanorum*, *Aceria feketeistvani*, *Aceria belarexi*, *Aceria wassalberti*.
Diptilomiopidae család: *Rhyncaphytoptus arpadi*, *Rhinophytoptus szechenyii*, *Brevulacus carpathicus*, *Adventacarus turulae*, *Mucotergum nigrum*.
5. A magyarországi faunából elsőként mutattam ki az Eriophyoidea családsorozat 46 faját. Eriophyidae család: *Acaricalus cerriqueri* PETANOVIĆ et VIDOVIĆ; *Aceria cichorii* PETANOVIĆ, BOCZEK et SHI; *Aceria granati* (CANESTRINI et MASSALONGO);

Aceria kuko (KISHIDA); *Aceria ligustri* (KEIFER); *Aceria malherbae* NUZZACI; *Aceria* sp. near *forsythiae* DOMES; *Aceria marshalli* (KEIFER); *Aceria petanovicae* AMRINE et DE LILLO; *Aceria salicis* (MURRAY); *Aceria* sp. near *scaber* (NALEPA); *Aculops gleditsiae* (KEIFER); *Aculops rhodensis* (KEIFER); *Aculus knowltoni* (KEIFER); *Aculus myrsinites* (ROIVAINEN); *Aculus variabilis* (ROIVAINEN); *Aculus* sp. near *masseei* (NALEPA); *Anthocoptes* sp. near *ribis* MASSEE; *Anthocoptes striatus* PONOMAREVA; *Anthocoptes transitionalis* HODGKISS; *Calepitrimerus occithujae* KEIFER; *Cecidophyes tristernalis* (NALEPA); *Cecidophyopsis hendersoni* (KEIFER); *Cecidophyopsis grossulariae* (COLLINGE); *Coptophylla lamimani* (KEIFER); *Epitrimerus* sp. near *crassus* SAPOZHNIKOVA; *Epitrimerus* cf. *longitarsus* (NALEPA); *Epitrimerus* sp. near *sierribis* KEIFER; *Eriophyes brownei* KEIFER; *Eriophyes burtsi* WILSON et OLDFIELD; *Eriophyes emarginatae* KEIFER; *Leipothrix polygalae* (FARKAS) comb. nov.; *Reckella celtis* BAGDASARIAN; *Shevtchenkella brevisetosa* (HODGKISS); *Stenacis palomaris* (KEIFER); *Tegolophus califraxini* (KEIFER); *Tegonotus pseudoobtusus* Petanović; *Tetraspinus lentus* BOCZEK.

Diptilomiopidae család: *Apodiptacus cordiformis* KEIFER; *Diptacus caesius* DOMES; *Diptacus corni* DE LILLO et FONTANA; *Rhinotergum schestovici* PETANOVIĆ; *Rhyncaphytoptus capreae* LIRO; *Rhyncaphytoptus platani* KEIFER.

Phytoptidae család: *Nalepella* sp. KEIFER; *Trisetacus juniperinus* (NALEPA).

6. A *Phyllocoptes polygalae* FARKAS, 1968 fajt ismételtén leírtam és *Leipothrix polygalae* (FARKAS) **comb. nov.** néven új genuszba helyeztem.
7. Az európai faunából első alkalommal mutattam ki 7 fajt: *Aceria ligustri*, *Aceria marshalli*, *Aculus knowltoni*, *Anthocoptes transitionalis*, *Calepitrimerus occithujae*, *Eriophyes browni*, *Eriophyes burtsi*, valamint egy további fajt: *Eriophyes quercichrysolepis* WILSON et OLDFIELD, melyet Horvátországban gyűjtöttem.
8. A hazai faunából elsőként közöltem az alábbi tizenkét korábban még nem jelzett genuszt: *Acaralox*, *Acaphyllisa*, *Apodiptacus*, *Bariella*, *Floracarus*, *Glyptacus*, *Nalepella*, *Leipothrix*, *Reckella*, *Rhinotergum*, *Tegolophus*, *Tetraspinus*.
9. A világon elsőként írtam le gubacsatka fajt a következő növényfajokról: *Agrimonia eupatoria*, *Elaeagnus umbellata*, *Koelreuteria paniculata*, *Limonium gmelinii* subsp. *hungaricum*, *Minuartia frutescens*, *Petrorhagia prolifera*, *Phyllostachys iridescens*, *Phyllostachys viridi-glaucescens*, *Polygala amara* subsp. *brachyptera*, *Rhamnus utilis*, *Ribes* × *nidigrolaria*, *Verbena officinalis*.

A PhD FOKOZAT MEGSZERZÉSE ÓTA MEGJELENT KÖZLEMÉNYEK:

Az értekezés témakörében megjelent közlemények jegyzéke:

Folyóiratban megjelent közlemények:

- Ripka G.** (1999): Növénykárosító ízeltlábúak a díszfákon és a díszcserjéken: pajzstetvek, levéltetvek, atkák. *Növényvédelem*, **35**: 623–626.
- Ripka G.** (2004): A zöldfelületek növényegészségügyi helyzete. *Növényvédelem*, **40**: 385–392.
- Ripka G.** (2005): Újabb adatok az inváziós fa- és cserjefajokon élő fitofág ízeltlábú fajok ismeretéhez. *Növényvédelem*, **41**: 93–98.
- Ripka, G.** (2005): Present situation of plant health in urban habitats of Budapest. *Thaiszia – Journal of Botany* **15**, Suppl. 1: 173–181.
- Ripka, G.** (2007): Checklist of the eriophyoid mite fauna of Hungary (Acari: Prostigmata: Eriophyoidea). *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **42**: 59–142.
- Ripka, G.** (2008): Additional data to the eriophyoid mite fauna of Hungary (Acari: Prostigmata: Eriophyoidea). *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **43**: 143–161.
- Ripka, G.** (2009): New shrub-infesting *Floracarus*, *Acaphyllisa* and *Anthocoptes* species from Hungary (Acari: Prostigmata: Eriophyoidea). *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **44** (1): 75–86.
- Ripka, G.** (2009): New tree-infesting *Cecidophyes*, *Eriophyes*, *Rhyncaphytoptus* and *Aceria* species from Hungary (Acari: Prostigmata: Eriophyoidea). *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **44** (1): 87–100.
- Ripka G.** (2010): Jövevény kártevő ízeltlábúak áttekintése Magyarországon (I.). *Növényvédelem*, **46** (2): 45–58.
- Ripka, G.** (2010): A new *Rhyncaphytoptus* and a new *Epitrimerus* species from Hungary (Acari: Prostigmata: Eriophyoidea). *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **45** (1): 149–157.
- Ripka, G.** (2010): A new *Calepitrimerus* species and new gall mite records from Hungary (Acari: Prostigmata: Eriophyoidea). *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **45** (2): 383–389.

- Ripka, G.** (2011): New *Quercus*-feeding *Brevulacus* species, redescription of *Rhyncaphytoptus cerrifoliae* Farkas and new eriophyoid mite records from Hungary (Acari: Prostigmata: Eriophyoidea). *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **46** (1): 129–138.
- Ripka, G.** (2011): A new genus, *Adventacarus* and a new *Abacarus* species from Hungary (Acari: Prostigmata: Eriophyoidea). *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **46** (1): 139–149.
- Ripka, G.** (2011): Erratum. A new genus, *Adventacarus* and a new *Abacarus* species from Hungary (Acari: Prostigmata: Eriophyoidea). *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **46** (2): 339.
- Ripka G.** (2012): A növényeken élő jövevény atkák (Acari) jelentősége és szerepe a globalizáció korában. *Növényvédelem*, **48** (1): 27–32.
- Ripka, G.** (2013): Redescription of *Leipothrix polygalae* (Farkas, 1968) n. comb. from Hungary (Acari: Prostigmata: Eriophyoidea). *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **48** (1): 143–148.
- Ripka, G.** (2013): A new *Aceria* species (Acari: Prostigmata: Eriophyoidea) from *Silene borysthenea*. *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **48** (2): 245–250.
- Ripka, G.** (2013): Supplementary description of *Aceria squalida* (Nalepa, 1892) (Acari: Prostigmata: Eriophyoidea) from a new host, *Knautia arvensis*. *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **48** (2): 251–257.
- Ripka, G.** (2014): A new *Aceria* species (Acari: Prostigmata: Eriophyoidea) on *Xeranthemum annuum* from Hungary. *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **49** (1): 57–65.
- Ripka, G.** (2014): Eriophyoid mites (Acari: Prostigmata: Eriophyoidea) from Hungary: a new species on *Agrimonia eupatoria* (Rosaceae) and new record on *Convolvulus arvensis* (Convolvulaceae). *Zootaxa*, **3900** (2): 263–270.
- Ripka, G.** (2015): A new *Acaralox* species (Acari: Prostigmata: Eriophyoidea) on *Verbena officinalis* L. from Hungary. *Acta Zoologica Academiae Scientiarum Hungaricae*, **61** (3): 247–254.

- Ripka, G.** (2015): New *Aceria* and *Acaralox* species (Acari: Prostigmata: Eriophyoidea) from Hungary on *Alcea rosea* L. (Malvaceae) and *Agrimonia eupatoria* L. (Rosaceae). *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **50** (2): 209–221.
- Ripka, G.** (2016): Three new *Aceria* species (Acari: Prostigmata: Eriophyoidea) from Hungary on *Limonium gmelinii* ssp. *hungaricum* (Plumbaginaceae), *Petrorhagia prolifera* (Caryophyllaceae) and *Gypsophila paniculata* (Caryophyllaceae). *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **51**: 103–122.
- Ripka, G.** (2016): A new *Aceria* species (Acari: Prostigmata: Eriophyoidea) from *Minuartia frutescens* (Caryophyllaceae) in Hungary. *Zootaxa*, **4189** (1): 165–173.
- Ripka, G.** and Csóka, Gy. (2010): New *Quercus*-infesting *Bariella* and *Glyptacus* species and redescription of *Aceria cerrigemmarum* (Nalepa) from Hungary (Acari: Prostigmata: Eriophyoidea). *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **45** (1): 223–234.
- Ripka, G.** and Érsek, L. (2014): A new *Aculops* species (Acari: Prostigmata: Eriophyoidea) on *Ailanthus altissima* from Hungary. *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **49** (1): 49–56.
- Ripka G.** és Mikulás J. (2013): A déli ostorfa-gubacsatka (*Reckella celtis* Bagdasarian) megjelenése Magyarországon. *Növényvédelem*, **49** (11): 481–485.
- Ripka G.** és Salamon P. (2013): Újabb jövevény gubacsatka-faj, az *Aceria granati* (Canestrini et Massalongo) megjelenése Magyarországon. *Növényvédelem*, **49** (12): 576–581.
- Ripka, G.** and Szabó, Á. (2011): New plant-inhabiting mite records from Hungary (Acari: Mesostigmata, Prostigmata and Astigmata). *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **46** (2): 261–266.
- Ripka G.** és Szendrey L.-né (2003): Magyarország faunájára új Eriophyoidea atkafajok [*Cecidophyopsis grossulariae* (Collinge, 1907), *Diptacus caesius* Domes, 1999] kártétele közmétén, illetve szedren. *Növényvédelem*, **39**: 449–451.
- Ripka, G.**, Fain, A., Kaźmierski, A., Kreiter, S. and Magowski, W. Ł. (2002): Recent data to the knowledge of the arboreal mite fauna in Hungary (Acari: Mesostigmata, Prostigmata, and Astigmata). *Acarologia*, **42**: 271–281.

- Ripka, G.**, Fain, A., Kaźmierski, A., Kreiter, S. and Magowski, W. Ł. (2005): New data to the knowledge of the mite fauna of Hungary (Acari: Mesostigmata, Prostigmata and Astigmata). *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **40**: 159–176.
- Ripka G.**, Érsek L., Rózsahegyi P. és Vétek G. (2015): Egy újabb jövevény gubacsatkafaj, az *Aceria kuko* (Kishida) (Prostigmata: Eriophyidae) megjelenése Magyarországon. *Növényvédelem*, **51** (7): 301–307.
- Ripka, G.**, Kontschán, J. and Neményi, A. (2015): A new genus and species of eriophyoid mites (Acari: Eriophyoidea: Diptilomiopidae) on *Phyllostachys iridescens* (Poaceae) from Hungary. *Acta Zoologica Academiae Scientiarum Hungaricae*, **61** (1): 47–56.

Könyvek:

- Ripka G.** (2009): *Növényvédelmi akarológia. Kártevő és hasznos atkák.* Agroinform Kiadó, Budapest, 1–161.

Tudományos előadások, poszterek:

- Ripka G.** (2000): Biológiai sokféleség az ízeltlábúak körében a díszfákon és a díszcserjéken. "Lippay János és Vas Károly" Tudományos Ülésszak (Budapest, 2000. november 6-7.). Előadások és poszterek összefoglalói, 442–443.
- Ripka, G.** (2002): Phytophagous arthropod species on ornamental trees and shrubs in Budapest. V International Conference Anthropization and Environment of Rural Settlements. Flora and Vegetation. Uzhgorod & Kostryno, Ukraine; 16-18 May 2002. Abstracts of lectures and posters 75.
- Ripka, G.** (2004): Present situation of plant health in urban habitats of Budapest. VI. International symposium Anthropization and Environment of Rural Settlements. Flora and Vegetation. Danišovce, Slovakia, 28 September-1 October 2004. Abstracts of lectures and posters, 25.

A dolgozathoz nem, vagy nem közvetlenül kapcsolódó közlemények jegyzéke:

Folyóiratban megjelent közlemények:

- Bolland, H. R. and **Ripka, G.** (2000): A new species of the genus *Neophyllobius* (Acari: Camerobiidae) from Hungary. *International Journal of Acarology*, **26** (4): 357–361.
- Eke, I., **Ripka, G.** and Princzinger, G. (2004): The present situation of western corn rootworm in Hungary. *IWGO Newsletter*, **25** (1): 11–12.
- Fain, A. and **Ripka, G.** (1998): A new species of *Hemisarcoptes* Lignières, 1893 (Acari: Hemisarcoptidae) from ornamental trees in Hungary. *International Journal of Acarology*, **24**: 33–39.
- Fain, A. and **Ripka, G.** (1998): A new larval Erythraeidae (Acari) from Hungary. *International Journal of Acarology*, **24**: 41–44.
- Fain, A. and **Ripka, G.** (1998): Two new larval Trombidiidae of the genus *Podothrombium* Berlese, 1910 (Acari: Prostigmata) from Hungary. *Bulletin de l'Institut royal des Sciences naturelles de Belgique. Entomologie*, **68**: 71–78.
- Garai A., Gyulai P. és **Ripka G.** (2003): A szilva-takácsatka [*Eotetranychus pruni* (Oudemans, 1931)] (Acari: Tetranychoidae) kártételének előfordulása szőlőn. *Növényvédelem*, **39** (8): 365–367.
- Kaźmierski, A. and **Ripka, G.** (2001): *Andretydaeolus alius*, a new genus and species of iolinid mite from Hungary (Tydeoidea: Iolinidae: Tydaeolinae). *Acarologia*, **41** (4): 445–450.
- Kontschán, J. and **Ripka, G.** (2016): New species of *Dinychus* Kramer, 1886 from fragments of the former Gondwanaland (Acari: Uropodina: Dinychidae). *Zootaxa*, 4138 (2): 363–372.
- Kontschán, J. and **Ripka, G.** (2016): Notes on the genus *Trematuroides* Cooreman, 1960 with the description of the *Trematuroides malayica* sp. nov. (Acari: Uropodina: Trematuridae). *Systematic & Applied Acarology*, **21**(10): 1355–1360.

- Kontschán, J. and **Ripka, G.** (2016): Three new Uropodina mites (Acari: Mesostigmata) from Singapore. *Revue suisse de Zoologie*, **123**(2): 291–301.
- Lucza, Z., **Ripka, G.** and Saly, K. R. (1996): Data to the Cheyletidae (Acari: Prostigmata) fauna of Hungary. *Folia Entomologica Hungarica*, **57**: 105–108.
- Magowski, W. Ł., Di Palma, A. and **Ripka, G.** (2013): Re-description of *Dendroptus flexus* (Livshitz, Mitrofanov & Sharonov, 1979) (Acari: Heterostigmata: Tarsonemidae) with notes on the newly found males and larvae of this species and its proposed generic affiliation. *International Journal of Acarology*, **39** (4): 353–366.
- Princzinger, G., **Ripka, G.**, Hatala Zsellér, I., Hegyi, T., Herczig, B., Kleineizel, Sz., Tóth, B., Vasas, L. and Vörös, G. (2002): Present situation of the western corn rootworm (*Diabrotica virgifera virgifera* LeConte) in Hungary in 2002. *IWGO Newsletter*, **23** (2): 17–18.
- Remaudière, G. and **Ripka, G.** (2003): Arrivée en Europe (Budapest, Hongrie) du puceron des frenes américains, *Prociphilus (Meliarhizophagus) fraxinifolii* (Hemiptera, Aphididae, Eriosomatinae, Pemphigini). *Revue française d'Entomologie (N.S.)*, **25** (3): 152.
- Ripka, G.** (1998): New data to the knowledge on the phytoseiid fauna in Hungary (Acari: Mesostigmata). *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **33**: 395–405.
- Ripka, G.** (1998): New data to the knowledge on the tetranychid and tenuipalpid fauna in Hungary (Acari: Prostigmata). *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **33**: 425–433.
- Ripka, G.** (2000): A díszfákon és a díszcserjéken élő ragadozó és indifferens atkák (Acari: Mesostigmata, Prostigmata, Astigmata). Az atkaközösségek összetétele. *Növényvédelem*, **36**: 321–326.
- Ripka, G.** (2001): New data to the knowledge of the aphid fauna of Hungary (Homoptera: Aphidoidea). *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **36** (1-2): 81–87.
- Ripka, G.** (2003): A *Cacopsylla pulchella* (Löw, 1877) (Homoptera: Psylloidea) megjelenése Magyarországon és kártétele közönséges júdásfán. *Növényvédelem*, **39** (9): 453–456.

- Ripka, G.** (2004): Recent data to the knowledge of the aphid fauna of Hungary (Homoptera: Aphidoidea). *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **39** (1-3): 91–97.
- Ripka, G.** (2006): Checklist of the Phytoseiidae of Hungary (Acari: Mesostigmata). *Folia Entomologica Hungarica*, **67**: 229–260.
- Ripka, G.** (2008): Checklist of the Psylloidea of Hungary (Hemiptera: Sternorrhyncha). *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **43** (1): 121–142.
- Ripka, G.** (2008): Checklist of the Aphidoidea and Phylloxeroidea of Hungary (Hemiptera: Sternorrhyncha). *Folia Entomologica Hungarica*, **69**: 19–157.
- Ripka, G.** (2009): Additional data to the aphid and psyllid fauna of Hungary (Hemiptera: Sternorrhyncha). *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **44** (2): 397–417.
- Ripka, G.** (2010): Biodiversity in the hemipteran fauna of Hungary. How far are the aphid and psyllid faunas (Hemiptera: Sternorrhyncha) explored? *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **45** (1): 121–123.
- Ripka, G.** (2010): Egy újabb jövevény levéltetűfaj, a *Drepanaphis acerifoliae* megjelenése Magyarországon. *Növényvédelem*, **46** (9): 413–415.
- Ripka, G.** (2011): Redescription of *Phylloxerina populi* (del Guercio) (Hemiptera: Phylloxeroidea) with notes on other aphids of Hungary. *Folia Entomologica Hungarica*, **72**: 17–30.
- Ripka, G.** (2012): New psyllid records from Hungary (Hemiptera: Psylloidea). *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **47** (1): 75–78.
- Ripka, G.** and Csiszár, Á. (2008): *Impatientinum asiaticum* Nevsky, 1929 (Hemiptera: Aphidoidea), new for the Hungarian fauna from *Impatiens parviflora*. *Folia Entomologica Hungarica*, **69**: 15–18.
- Ripka, G.** and Csóka, Gy. (2016): New records of jumping plant-lice from Hungary (Hemiptera: Psylloidea). *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **51** (2): 219–227.
- Ripka, G.** and Kaźmierski, A. (1998): New data to the knowledge on the tydeid fauna in Hungary (Acari: Prostigmata). *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **33**: 407–418.

- Ripka, G.** and Kaźmierski, A. (1998): New data to the knowledge on the stigmaeid fauna in Hungary (Acari: Prostigmata). *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **33**: 419–424.
- Ripka G.** és Kiss B. (2007): Hazai parlagnű állományokban előforduló levélbolha-fajok (Hemiptera: Psylloidea). *Növényvédelem*, **43** (2): 63–66.
- Ripka G.** és Kiss B. (2008): További adatok a hazai parlagnűállományokban előforduló levélbolha-fajok (Hemiptera: Psylloidea) ismeretéhez. *Növényvédelem*, **44** (6): 257–261.
- Ripka, G.** and Stekol'nikov, A. A. (2006): First finding of the chigger mite *Blankaartia acuscutellaris* (Acari Trombiculidae) on a human host in Europe. *Belgian Journal of Entomology*, **8**: 147–151.
- Ripka, G.** and Szabó, Á. (2010): Additional data to the knowledge of the mite fauna of Hungary (Acari: Mesostigmata, Prostigmata and Astigmata). *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **45** (2): 373–381.
- Ripka G.** és Szendrey L.-né (2004): A répa-gyökértetű [*Pemphigus fuscicornis* (Koch)] 2003-ban is károsított. Újabb adatok a faj hazai elterjedéséhez és kártételéhez. *Növényvédelem*, **40** (9): 451–455.
- Ripka, G.,** Reider, K. and Szalay-Marzsó, L. (1998): New data to the knowledge of the aphid fauna (Homoptera: Aphidoidea) on ornamental trees and shrubs in Hungary. *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **33** (1-2): 153–171.
- Ripka, G.,** Fain, A. and Bolland, H. R. (1999): New data to the knowledge on the corticolous mite fauna in Hungary (Acari: Prostigmata, Astigmata, Oribatida). *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **34**: 363–371.
- Ripka, G.,** Princzinger, G., Zsellér Hatala, I., Vasas, L., Tóth, B., Kiss, J. and Edwards, C. R. (1999): Recent data to the distribution of western corn rootworm (*Diabrotica virgifera virgifera* LeConte) in Hungary. *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **34** (4): 387–392.
- Ripka G.,** Princzinger G., Hataláné Zsellér I., Hegyi T., Tóth B., Vasas L. és Vörös G. (2000): Az amerikai kukoricabogár (*Diabrotica virgifera virgifera* LeConte, 1868) (Coleoptera: Chrysomelidae)

- felderítésével kapcsolatos hazai vizsgálatok eredményei. *Állattani Közlemények*, **85**: 69–78.
- Ripka, G.**, Laniecka, I. and Kaźmierski, A. (2013): On the arboreal acarofauna of Hungary: Some new and rare species of prostigmatic mites (Acari: Prostigmata: Tydeidae, Iolinidae and Stigmaeidae). *Zootaxa*, **3702** (1): 001–050.
- Ripka, G.**, Szabó, Á., Tempfli, B. and Varga, M. (2013): New plant-inhabiting mite records from Hungary (Acari: Mesostigmata, Prostigmata and Astigmata) II. *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **48** (2): 237–244.
- Ripka, G.**, Laniecka, I. and Kaźmierski, A. (2015): Four new species of Cunaxidae – morphology and ecological preferences (Acariformes: Prostigmata: Bdelloidea). *Annales Zoologici (Warszawa)*, **65** (4): 619–640.
- Ripka G.**, Repkényi Z., Griff T., Dienes D. és Vásárhelyi A. (2015): Virágzó növénykultúrákban végzett rovarölő szermaradék-analitikai vizsgálatok 2013. évi eredményei. *Növényvédelem*, **51** (4): 167–182.
- Szabó, Á., **Ripka, G.**, Hajdu, Zs., Tempfli, B., Varga, M., Mészáros, I., Kutasi, Cs., Németh, T. and Péntes, B. (2013): New data on the mesostigmatid mite fauna of Hungary (Acari: Mesostigmata). *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **48** (1): 149–154.
- Széll, E., Zsellér, I., **Ripka, G.**, Kiss, J. and Princzinger, G. (2005): Strategies for controlling western corn rootworm (*Diabrotica virgifera virgifera*). *Acta Agronomica Hungarica*, **53** (1): 71–79.
- Tempfli, B., Szabó, Á. and **Ripka, G.** (2014): New records of tydeid, phytoseiid and tenuipalpid (Acari: Tydeidae, Phytoseiidae, Tenuipalpidae) mites from Hungary. *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica*, **49** (2): 275–279.
- Tótkés, G. and **Ripka, G.** (2016): Regulation and use of biological control agents in Hungary. *Bulletin OEPP/EPPO Bulletin* **46**(2): 263–269.
- Ueckermann, E. A. and **Ripka, G.** (2015): Three new species and a new record of tenuipalpid mites (Acari: Tenuipalpidae) from Hungary. *Journal of Natural History*, **49** (2): 275–279.

Könyvek:

Ripka G. (2010): *Levélbolhák*. Agroinform Kiadó, Budapest, 1–104.

Könyvfejezetek:

Aponyiné Garamvölgyi I., Bognár S., Eke I., Nagy G., **Ripka G.**, Seprős I. és Vajna L. (1999): A gyümölcsösök növényvédelme. In: Seprős I. (szerk.): *Növényorvoslás a kertben*. Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó, Budapest, 31–66.

Aponyiné Garamvölgyi I., Eke I., Nagy G., **Ripka G.**, Seprős I. és Vajna L. (1999): A szőlő növényvédelme. In: Seprős I. (szerk.): *Növényorvoslás a kertben*. Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó, Budapest, 66–70.

Aponyiné Garamvölgyi I., **Ripka G.** és Szentey L. (2002): Termesztett növényeink védelme. In: Seprős I. (szerk.): *Növényorvosi (permetezési) tanácsok*. Szaktudás Kiadó Ház, Budapest, 30–191.

Balázs, K., Thuróczy, Cs. and **Ripka, G.** (2002): Parasitoids of horse chestnut leaf miner *Cameraria ohridella* Deschka et Dimic, 1986 (Lepidoptera: Gracillariidae) in Hungary. In: Melika, G. and Thuróczy, Cs. (eds.): *Parasitic Wasps. Evolution, Systematics, Biodiversity and Biological Control*. Agroinform. Budapest, 405–412.

Herczig B., **Ripka G.**, Seprős I. és Szeőke K. (2001): A kártevők áttekintése rendszertani helyük szerint. In: Seprős I. (szerk.): *Kártevők elleni védekezés I.-II.* Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó, Budapest, 16–48.

Herczig B., Molnár J.-né, **Ripka G.**, Szabó P., Szántóné Veszelka M., Szeőke K. és Vörös G. (2001): Integrált védekezés termesztett növényeink kártevői ellen. In: Seprős I. (szerk.): *Kártevők elleni védekezés I.-II.* Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó, Budapest, 49–330.

Ripka G. (1999): Növénykárosító ízeltlábúak a városi élőhelyeken. In: Vásárhelyi T. (szerk.): *A városban. Városi környezet és környezeti nevelés*. Körlánc, Budapest, 40–46.

Ripka G. (1999): A Magyarországon előforduló károsító fajok. A terménytárolókban előforduló rovarok és atkák észlelési és meghatározási módszerei. A védekezés. In: Szönyegi S. és

Kalmár K. (szerk.): *Szemestermény tárolók károsítói és az ellenük való védekezés*. Budapest, Agroinform Kiadó, 27–69., 86–110.

Ripka G. (2001): Állati kártevők elleni védekezésre Magyarországon engedélyezett készítmények a hatóanyaguk szerint. In: Seprős I. (szerk.): *Kártevők elleni védekezés I.-II.* Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó, Budapest, 331–337.

Ripka G. (2001): Az egyes kultúrák főbb károsítói elleni védekezésre engedélyezett zoocid készítmények. In: Seprős I. (szerk.): *Kártevők elleni védekezés I.-II.* Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó, Budapest, 338–360.

Tudományos előadások, poszterek:

Balázs, K., Thuróczy, Cs. and **Ripka, G.** (2001): Parasitoids of *Cameraria ohridella* Deschka & Dimic (Lepidoptera: Gracillariidae) in Hungary. International Symposium: Parasitic Hymenoptera: Taxonomy and Biological Control. 14-17th May 2001 Kőszeg, Hungary. Abstracts, 24.

Garai A., Gyulai P. és **Ripka G.** (2003): A szilva-takácsatka [*Eotetranychus pruni* (Oudemans, 1931)] kártételének előfordulása szőlőn. In: Kuroli G., Balázs K. és Szemessy Á. (szerk.): 49. Növényvédelmi Tudományos Napok, Budapest, 2003. február 25–26., 50.

Reider Saly, K., Thuróczy, Cs., Urfi Fogarasi, É. and **Ripka, G.** (1999): Survey of hymenopterous pupal parasitoids of horse chestnut leafminer [*Cameraria ohridella* Deschka et Dimić, 1986 (Lepidoptera: Gracillariidae)] in Hungary in 1996-1998. Higher School of Agriculture - Plovdiv. Scientific Works, **46** (2): 121–128.

Ripka, G. (2007): Invasive alien species – plant protection in the 2000s. Information Bulletin EPRS IOBC, St. Petersburg, **38**: 195–196.

Ripka, G. (2009): Biodiversity in the hemipteran fauna of Hungary. How far are the aphid and psyllid fauna explored? 5th European Hemiptera Congress, 31 August–4 September 2009, Venecia, Hungary, MTA NKI – Abstracts, 38.

- Ripka G.** (2011): Ízeltlábúak vizsgálata során pásztázó elektronmikroszkóp használatáról szerzett tapasztalatok. In: Kőmíves T., Haltrich A. és Molnár J. (szerk.): 57. Növényvédelmi Tudományos Napok, 13.
- Ripka G.** és A. Fain (1999): Két tudományra új atkafaj Magyarországról. In: Sáringer Gy., Balázs K. és Szemessy Á. (szerk.): 45. Növényvédelmi Tudományos Napok, 75.
- Ripka, G.** and Princzinger, G. (2001): Monitoring of western corn rootworm (*Diabrotica virgifera virgifera* LeConte) in Hungary in 2001. VIII. Diabrotica Subgroup Meeting, XXI. IWGO Conference, Padova, 27 October-3 November 2001, Proceedings, 157–160.
- Ripka G.** és G. Remaudière (2000): A magyarországi faunára új levéltetűfaj, a szivarfa-levéltetű (*Aphis catalpae* Mamontova, Homoptera: Aphidoidea) kártétele szivarfán. In: Kuroli G., Balázs K. és Szemessy Á. (szerk.): 46. Növényvédelmi Tudományos Napok, 73.
- Ripka G.,** Princzinger G., Hataláné Zsellér I., Hegyi T., Tóth B., Vasas L. és Vörös G. (2000): Az amerikai kukoricabogár (*Diabrotica virgifera virgifera* LeConte, 1868) (Coleoptera: Chrysomelidae) felderítésével kapcsolatos hazai vizsgálatok 2000. évi eredményei. In: **Ripka G.,** Vendrei Zs., Olasz Zs., Spilák K. és Kovács G. (szerk.): Integrált termesztés a kertészeti és szántóföldi kultúrákban (XXI.), Budapest, 29–32.